

Smluvní a mimosmluvní povinnost k náhradě škody (komparace se zahraničními úpravami)

Smluvní a mimosmluvní odpovědnost mohou na první pohled evokovat jasné hranice. Smluvní odpovědnost nastává při porušení smluvní povinnosti, mimosmluvní odpovědnost naopak není spojena se smluvním vztahem. Nelze však opomenout, že v některých právních řádech, včetně českého, není smluvní a mimosmluvní odpovědnost rozlišována a nejsou pro ně zvláštní pravidla. Poukazuje to na zbytečnost rozlišování těchto druhů odpovědnosti v českém právu, nebo to vyvolává pochybnosti ohledně vhodnosti rozlišení obecně? Jak se liší smluvní a mimosmluvní odpovědnost?

Odlišnosti musí být zváženy pokud je zvažována oblast mezi smluvní a mimosmluvní odpovědností. Jsou podstatné, pokud se jedná o možnost či nemožnost volby, v případě splnění podmínek pro oba typy a v případě odpovědnosti za škodu třetím stranám smlouvy.

Zkoumal jsem úpravu odpovědnosti v České republice, Německu, Francii, Španělsku a v Itálii. V každém právním řádu jsem zkoumal tyto otázky: smluvní odpovědnosti za škodu, odpovědnosti za škodu třetí straně, mimosmluvní odpovědnost za škodu, odpovědnost za škodu vzniklou porušením dobrých mravů. Dále jsem se věnoval vybraným elementům mimosmluvní odpovědnosti s poznámkami k některým zvláštním pravidlům pro oblast smluvní odpovědnosti: protiprávnosti, zaviněním, příčinnou souvislostí, škodou a její náhradou a omezením práva na náhradu škody. U každé zkoumané problematiky je zahrnut srovnávací přehled. Rozsah práce je omezen na obecné případy odpovědnosti a materiální škodu.

V tomto rámci jsem dále identifikoval tyto zjevné rozdíly: možnost omezení práva na náhradu škody a podmínka předvídatelnosti rozsahu škody. Je nutné poznamenat, že jakkoliv se rozdíly v těchto odpovědnostech mohou z úpravy v příslušných občanských zákonících zdát zřejmými, obecně jsou zmírňovány prostřednictvím judikatury. To platí obecně s některými výjimkami (například nemožností volby druhu odpovědnosti *non-cumul* ve francouzském právu). To opět nastoluje otázku, zda má být smluvní a mimosmluvní odpovědnost za škodu rozlišována.

Na základě svého pozorování jsem došel k závěru, že zvláštní pravidla pro smluvní a mimosmluvní odpovědnost jsou odůvodněna zvláštní kvalitou vztahu mezi smluvními stranami. Taková kvalita by však měla být poměřována jemnějším kritériem než pouhou existencí smlouvy, zvláště v případech oblasti mezi smluvní a mimosmluvní odpovědností za škodu. Takový přístup se zdá být přijatý německými soudy.